

Posudek školitele na magisterskou diplomovou práci **Bc. Dominika Muszely** *Transformace forem kriminality od roku 1989 do současnosti očima policistů*. Praha, obor Orální historie – soudobé dějiny FHS UK, 2023. 87 stran plus přílohy

Předkládaná diplomová práce se zabývá dnes ve veřejném prostoru velmi populárním a diskutovaným tématem, které je navíc do značné míry popularizováno v soudobé populární kultuře. I proto je třeba ocenit, že autor se pustil na vždy relativně „tenký led“ policejní historie a dějin kriminality v podobě zamyšlení se nad obdobím porevoluční ČR. Již na tomto místě však musím konstatovat, že zůstává otázkou, do jaké míry se mu předsevzatý cíl podařilo naplnit.

Autor své znalosti nabyté v průběhu studií na oboru OH-SD zúročil v podobě volby koncepčního rámce, který spočívá zejména na dominantním využití metody orální historie. Při zacházení s ní se soustřeďuje zejména na obsahovou stránku analyzovaných rozhovorů a získané poznatky se následně snaží zasadit do kontextu dalších pramenů a odborné literatury. I vzhledem ke zvolené badatelské perspektivě – tj. pohledu na proměny kriminality z pohledu policistů-expertů – tak nutně zůstávají poněkud či zcela stranou některé další aspekty, které by bylo možné skrze orálněhistorické bádání zkoumat: biografické aspekty a kariérní dráhy, vztahy v policejních kolektivech (např. hierarchie vztahů podřízených a nadřízených apod.), vztahy k veřejnosti, proměny paměti a významů příkládaných vybraných událostem a historickým procesům a trendům, vztah policistů k mimopracovním aktivitám, rodinný život a trávení volného času apod. Je však třeba dodat, že takové perspektivy by jednak výrazně proměnily rozsah samotné práce, ale zároveň by bylo nutné i rozšířit výzkumný vzorek rozhovorů, který jinak činí pět narátorů. Alfou a omegou autorem natočených polostrukturovaných rozhovorů je také skutečnost, že se jedná o interviews s policisty dosud aktivně působícími v činné službě, což z důvodu vázanosti služebním tajemstvím nutně znemožňovalo autorovi dotazovat se a narátorům otevřeně vést hovor na některá citlivější témata. Do debaty bych proto autorovi chtěl položit otázku, jak z retrospektivy vnímá nahrané rozhovory jako historické prameny dostupné pro potenciální historická bádání v budoucnu a zdali by se zpětně viděno dnes dotazoval při svých rozhovorech jiným způsobem či na poněkud jiné témata?

Z pohledu využitých sekundárních zdrojů se autor opírá o poměrně širokou paletu dosavadní odborné literatury, která nicméně zejména v oblasti historiografie porevoluční policie není příliš široká a dosavadní autoři a autorky se spíše soustřeďovali spíše na popis legislativně-organizačního vývoje. I proto se mi jeví jako pozitivní, že autor diplomové práce se pokusil navázat na své předchůdce z oboru OH-SD, Romana Macka a Ondřeje Kapra, kteří se dějinami policejních složek již zabývali z kvalitativního pohledu. Diplomant se alespoň rámcově se snažil s těmito díly vyrovnat, inspirovat přednostmi jejich bádání a naopak se vyhnout avizovaným nástrahám, byť při zpracování svého specificky vymezeného tématu. Vyzdvihl bych též práci s některými interními odbornými publikacemi, které nejsou veřejnosti běžně dostupné (zejména porevoluční vydání *Kriminalistického sborníku*). Za strukturální slabinu naopak považuji spíše povšechnou, až ilustrativní práci s „ne-policejně“ laděnou odbornou historickou literaturou. Navzdory tomu, až autor studoval historický magisterský obor, její závěry jsou využívány spíše pro dokreslení některých tvrzení z rozhovorů, než že by si autor na jejich základě kladl své vlastní badatelské otázky a více tak prostřednictvím těchto děl rozšiřoval rámce svého výzkumu, případného tázání se narátorů či díla používal jako základ pro vlastní analýzy a interpretace rozhovorů.

Jak již bylo naznačeno výše, pramennou základnu pro autorova bádání tvoří zejména pětice rozhovorů s narátory-policisty, které autor vlastnoručně nahrál. Tento „vzorek“ by samozřejmě mohl být i širší, ovšem jak již bylo naznačeno, autora dílem limitovala také

skutečnost, že se jednalo o časově a pracovně velmi vytíženou expertní skupinu lidí, kteří se navíc pohybují v podmínkách nutného dodržování profesní mlčenlivosti. I proto tento počín oceňuji jako cenný vklad do současných a zejména budoucích historických bádání. Jako pramenné zdroje doplňkové pak diplomantovi slouží relevantní zákonná legislativa, zdroje elektronické a v neposlední řadě také některá díla populární kultury, zejména pak sledovaná televizní doku-dramatické série o dějinách kriminality z produkce české veřejnoprávní televize *Legendy kriminalistiky a Polosvět*.

Práce disponuje poměrně promyšlenou strukturou a soustřeďuje se na autorem vytipované a podle jeho mínění (či dílem i mínění narátorů) klíčové aspekty vývoje kriminality zaznamenané v ČR po roce 1989. Samotná autorova zjištění přináší celou řadu zajímavých poznatků, obecně vzato však místy dosti podléhá perspektivě vidění, kterou mu skýtají rozhovory jeho narátorů, případně řadu z historicko-badatelského pohledu velmi podnětných zjištění pouze konstatuje a ponechává je následné hlubší analýzy (např. otázka názorů na možnost obnovení absolutního trestu v českém právním řádu).

Co mě na celé diplomantově práci zklamalo nejvíce, je jazyková podoba a úroveň formální zpracovanosti textu. I přes má opakovaná doporučení a urgence na generální revizi a externí jazykovou korekturu (která není žádnou ostudou pro jakéhokoliv autora/autorku odborného textu) se text bohužel hemží jazykovými přešlapy, pravopisnými hrubkami a za vše v tomto ohledu hovoří skutečnost, že autorovi diplomové práce se navzdory poměrně dlouhému času na finalizaci v průběhu uplynulého roku nepodařilo sjednotit citační normu a poznámkový aparát. Tento jen těžko opominutelný aspekt totiž posléze velmi degraduje jeho jinak poctivé badatelské snažení směrem navenek, k širší čtenářské obci, a i vzhledem k tomu, že práce bude v souladu s vysokoškolskými normami veřejně dostupná, není to pro diplomanta příliš dobrou vizitkou. Ale co se dá dělat, práce se odevzdána, pomyslné *kostky jsou již vrženy* a budeme se s touto skutečností nuceni vyrovnat...

Na základě zralé úvahy a z výše uvedených důvodů proto diplomovou práci kolegy Dominika Muszely považuji za dílo, které sice disponuje celou řadou nedostatků (někdy dosti zásadních), ovšem považuji jej přesto co do výsledných parametrů a kvalit za dílo akceptovatelné jako kvalifikační práce, jejíž odborný historický základ v budoucnu ocení někteří s autorových následovníků/následovnic. Proto práci **doporučuji k obhajobě** a navrhuji ji **hodnotit známkou 3** (dobře).

V Praze 23. 1. 2024

doc. PhDr. Pavel Mücke, Ph.D.